

EURÓPAI SZÜLŐK AZ ÖTVENES ÉVEKBEN

Ellentmondások és összehasonlítások

(szerk.) *Ulla Björnberg*

E kötet egy több nemzetet átfogó kutatássorozat eredményeképp született, s bemutatja a szülői értékeket és viselkedést a Kelet- és Nyugat-Európában lejtászódó modernizáció és kulturális változások tükrében. A mű tizenhárom országban végzett kutatássorozaton alapul, és ez a soknemzetiségi jelleg teszi egyedivé és időszerűvé, különösen ha figyelembe vesszük, hogy ilyen jellegű cikkek először jelennek meg Kelet-Európáról angol nyelven.

A kötet egyik fő célja a modern társadalom változásának folyamatában megjelenő kényszerűségek és kényszerpályák meghatározása. A szerzők bemutatják a mindennapi élet összetettségét, az egyéni munkahelyi eredmények és a családban levő érzelmi kötelékek erősítésének szoros kapcsolatát.

Különösen fontos a változó anya- és apaszerepek megközelítése, s azon probléma felvetése, hogy a társadalom eléggé felkészült-e ezen változások elfogadására. A kutatási eredmények szerint a tekintélyelvű apaszerep modellje megingott, és megváltoztak a férfiakkal szemben támasztott követelmények és a férfiak munkakörülményei is. Hasonlóképpen, a mű rákérdez arra, hogy vajon a nők az otthon és a munkahely kettősségének szorításában megváltoztatják-e felfogásukat az anyaságról. A szerzők megállapítják, hogy az anyaság sok nő számára erőteljes stresszel és szorongással jár együtt.

A családi élet e problémái összetettebbeké váltak a volt Szovjetunióban és Kelet-Európában, ahol a közelmúlt viharos gazdasági és po-

litikai változásai drasztikusabban voltak, mint a nyugati világban. Kelet-Európában a tervgazdaságból való visszahúzóással és a polgári társadalmi berendezés előretörésével a család jelentősége megnőtt. A mű tanúsága szerint megfigyelhető egyfajta eltolódás a hagyományos családi értékek felé, amely szerint tradicionálisan az apa a kenyérkereső és az anya a háztartásbeli. A tanulmány emellett rámutat arra, hogy Magyarországon és Lengyelországban a gazdasági realitások lehetetlenné teszik az egykeresős családok megélhetését. A volt Szovjetunióban, ahol a családi élet alulértékelésének már történelme van, az előállt társadalmi krízishelyzet sajnos nagyon jól megfigyelhető: növekedett a válások arányszáma, csökkent a születések aránya, megnőtt a bűnözés és az alkoholizmus, s emellett a magányosság, a szülői tekintély elvesztése és a morális szint csökkenése is általánossá vált. Szociológusok, közgazdászok, pszichológusok és szociálpolitikai szakemberek fogják igazán értékesnek találni e művet, melyben képet kapnak az európai társadalmi és politikai szerkezetváltozások által okozott átalakulásról a családi életben.

Ulla Björnberg a svédországi Gothenberg Egyetem szociológia professzora. Számos, házassággal és családi élettel foglalkozó kötet szerzője. Az elmúlt pár évben Bécsben, a Szociológiai Tudományok Kutató és Dokumentációs részlegének Európai Központjában dolgozott.

(Könyvtári katalógus alapján)